

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Л. Біла-Тіунова, А. Кубасенко

ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПРАВО

Методичні рекомендації

Освітня програма підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
у Національному університеті «Одеська юридична академія»,
галузь знань – 08 «Право», спеціальність – 081 «Право»

Одеса
Фенікс
2023

УДК 351.74 : 34.08
Б 61

*Рекомендовано до друку навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 2 від 19 грудня 2022 р.)*

Автори:

Біла-Тіунова Любов Романівна – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Кубаєнко Андрій Володимирович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія».

Рецензенти:

Калаянов Дмитро Петрович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративної діяльності поліції Одеського державного університету внутрішніх справ;

Крижановська Олена Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент, старший слідчий слідчого відділу Одеського районного управління поліції № 1 Головного управління Національної поліції в Одеській області.

Біла-Тіунова Л., Кубаєнко А.

Поліцейське право : методичні рекомендації (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) [Електронне видання] / Л. Біла-Тіунова, А. Кубаєнко ; Нау. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса : Фенікс, 2023. – 53 с. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32837/11300.23979>

ISBN 978-966-928-900-1

© Л. Біла-Тіунова, А. Кубаєнко, 2023
© Національний університет «Одеська юридична академія», 2023

ВСТУП

Поліцейське право має багатовікову історію, яка формувалася під впливом численних подій релігійного, політичного, військового, економічного, природного характеру, які позначилися на еволюцію суспільства та держави. З розвитком держави удосконалювалися уявлення про її роль у забезпеченні добробуту та безпеки суспільства, про найбільш оптимальні, демократичні моделі побудови держави та принципи публічного управління. Саме з питаннями управління пов'язане поліцейське право. Назва «поліцейське право» складається з двох слів, кожне з яких має своє глибоке значення. Термін «поліція» давньогрецького походження, він походить від слова «поліс», тобто держава, місто в Стародавній Греції. Сам термін «поліція» застосовувався у Стародавній Греції для позначення міського чи державного управління.

На українських землях термін «поліцейське право» почав застосовуватися у першій половині XIX ст. У цей час в університетах стали створювати кафедри поліцейського права, у яких викладалася однойменна дисципліна. За тривалий період свого існування тлумачення терміну поліція суттєво змінилося. Від широкого розуміння поліції як держави загалом, у сукупності всіх його органів, до вузького розуміння, у якому поліція ототожнюється з державним воєнізованим органом, який здійснює силову протидію злочинності. Поліцейське право, спочатку будучи науково-теоретичною та нормативною основою публічного управління, у XIX ст. трансформувалося в адміністративне право і в даний час розглядається деякими вченими як підгалузь адміністративного права. З часом поняття поліцейського права змінювалося, і сьогодні розглядається як наука про публічне управління, як внутрішньогалузевий елемент правової системи держави та як навчальна дисципліна.

Поліцейському праву як правовій категорії присвячено значну кількість сучасних досліджень, що свідчить про актуальність теми, а також про наявність деяких дискусійних питань. Звернення до предмета поліцейського права є актуальним ще й тому, що у зв'язку з розширенням співробітництва з європейськими країнами відбувається інтеграція деяких нових правових норм, що діють на території іноземних держав та показують свою ефективність у сфері поліцейської діяльності, у вітчизняну систему поліцейського законодавства.

Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Поліцейське право» сприятимуть покращенню засвоєння базових теоретичних знань з питань нормативної регламентації діяльності правоохоронних органів, правового

статусу суб'єктів поліцейського права, практичної реалізації норм, які регламентують порядок застосування поліцейських заходів, особливостей надання поліцейських послуг та проходження поліцейської служби.

Методичні рекомендації розроблено в межах програми навчальної дисципліни «Поліцейське право» та спрямовано на підготовку висококваліфікованих кадрів у сфері управління для судових, правоохоронних органів, а також інших суб'єктів поліцейського права.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

	Назва теми	Лекційні заняття (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
1.	Поняття та місце поліцейського права в системі національного права.	2	2	4
2.	Суб'єкти поліцейського права.	2	2	4
3.	Поліцейські заходи.	2	4	4
4.	Поліцейські послуги.	2	2	4
5.	Право на поліцейську службу та механізм його реалізації.	2	2	4
6.	Поліцейська кар'єра.	2	2	6
7.	Поліцейське право зарубіжних країн	2	2	4

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема № 1. Поняття та місце поліцейського права в системі національного права

Походження поняття «поліція». Виникнення та розвиток поліції. Поняття поліцейського права. Співвідношення понять «поліцейське право», «поліцейська діяльність» та «поліцейстика». Предмет та метод поліцейського права. Джерела поліцейського права. Місце поліцейського права в системі національного права. Поняття поліцейських правовідносин. Поняття та система поліцейського законодавства. Норми поліцейського права.

Тема № 2. Суб'єкти поліцейського права

Правовий статус поліцейського. Основні права поліцейського. Основні обов'язки поліцейського. Гарантії поліцейського. Підпорядкування поліцейського та виконання наказу (розпорядження), доручення. Політична неупередженість поліцейського.

Поняття та сутність суб'єктів управління поліцейською службою. Міністерство внутрішніх справ України як центральний орган у сфері захисту прав і свобод громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, забезпечення публічної безпеки та порядку. Основні повноваження Міністра внутрішніх справ України у відносинах з поліцією. Національна поліція України. Центральний орган управління поліції та його структура. Територіальні органи поліції та їх правовий статус. Керівник та заступники керівника поліції, їх повноваження.

Тема № 3. Поліцейські заходи

Поліцейські заходи в системі засобів реалізації завдань і функцій поліції. Вимоги до поліцейського заходу. Сутність превентивних поліцейських заходів та їх місце в системі поліцейських заходів. Нормативно-правове регулювання застосування превентивних поліцейських заходів. Система превентивних поліцейських заходів. Мета та підстава застосування превентивних поліцейських заходів. Порядок застосування превентивних поліцейських заходів. Напрямки вдосконалення правового регулювання і практики застосування превентивних поліцейських заходів.

Нормативно-правове забезпечення та юридичні підстави застосування поліцейських заходів примусу. Порядок застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї. Особливості попередження громадян про намір застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї. Заборони щодо застосування заходів поліцейського примусу.

Тема № 4. Поліцейські послуги

Поняття та зміст поліцейських послуг. Принципи надання поліцейських послуг. Класифікація поліцейських послуг. Співвідношення публічних, адміністративних та поліцейських послуг. Нормативно-правове регулювання поліцейських послуг. Особливості форм та методів правового регулювання поліцейських послуг. Організаційно-правове забезпечення надання поліцейських послуг.

Тема № 5. Право на поліцейську службу та механізм його реалізації

Загальна характеристика права на поліцейську службу. Поняття та правове регулювання права на поліцейську службу. Вимоги до осіб, які претендують на вступ на поліцейську службу. Обмеження права на поліцейську службу. Захист права на поліцейську службу.

Організаційно-правові засади конкурсу на зайняття посади поліцейської служби. Поняття, види та принципи конкурсу на зайняття посади поліцейської служби. Підстави проведення конкурсу на зайняття посади поліцейської служби. Суб'єкти оцінювання професійної компетентності кандидатів на поліцейську службу. Поліцейські комісії.

Набуття статусу поліцейського. Призначення на посаду поліцейського. Присяга поліцейського. Обмеження при призначенні на посади поліцейської служби.

Тема № 6. Поліцейська кар'єра

Поняття та сутність поліцейської кар'єри. Проходження та просування по поліцейській службі. Поліцейські звання: порядок та підстави присвоєння первинних та чергових звань. Переміщення та переведення на поліцейській службі. Особливості перебування у розпорядженні. Відсторонення від виконання службових обов'язків.

Професійна компетентність поліцейського. Система професійного навчання. Первинна професійна підготовка на поліцейській службі: порядок та умови проходження. Післядипломна освіта під час поліцейської служби.

Режим поліцейської служби. Поняття режиму поліцейської служби. Робочий час. Час відпочинку поліцейських. Оплата праці поліцейських.

Заохочення поліцейських. Соціально-побутове забезпечення поліцейських.

Поняття, ознаки та склад дисциплінарного проступку поліцейського. Підстави дисциплінарної відповідальності поліцейських. Дисциплінарні стягнення. Обставини, що пом'якшують або обтяжують дисциплінарну відповідальність. Дисциплінарне провадження і дисциплінарна справа. Порядок накладення і зняття дисциплінарних стягнень.

Припинення поліцейської служби. Підстави та порядок звільнення з поліцейської служби.

Тема № 7. Поліцейське право зарубіжних країн

Організація діяльності основних галузевих служб поліції у зарубіжних країнах. Принципи управління персоналом поліції у зарубіжних країнах. Громадський і державний контроль за діяльністю поліції у зарубіжних країнах. Зарубіжний досвід надання поліцейських послуг.

Зарубіжний досвід проходження служби у підрозділах поліції. Система професійної підготовки поліцейських кадрів. Міжнародні стандарти в галузі підготовки поліцейських кадрів.

Міжнародний досвід забезпечення прав людини під час застосування поліцейських заходів примусу. Зарубіжний досвід застосування превентивних поліцейських заходів.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

Тема № 1. Поняття та місце поліцейського права в системі національного права

Мета вивчення

Отримати та закріпити поглиблені знання щодо поняття поліцейського права і його місця у системі сучасного адміністративного права, а також предмету і методу поліцейського права та системи поліцейського законодавства.

Результати навчання

Після опрацювання матеріалу здобувач вищої освіти буде (спроможний):

- 1) пояснювати теоретичні засади поліцейського права;
- 2) демонструвати глибоке знання поліцейського законодавства та практики діяльності суб'єктів поліцейського права;
- 3) володіти глибокими знаннями щодо норм поліцейського законодавства, а також співвідношення поліцейського права, поліцейської діяльності та поліцейстики;
- 4) розв'язувати практичні задачі із застосування поліцейського законодавства.

Лекційні питання:

1. Поняття поліцейського права і його місце у системі сучасного адміністративного права.
2. Співвідношення поліцейського права, поліцейської діяльності та поліцейстики.
3. Предмет та метод поліцейського права.
4. Джерела поліцейського права.
5. Поняття поліцейських правовідносин.
6. Поняття та система поліцейського законодавства.
7. Норми поліцейського права.

Питання до практичного заняття:

1. Походження поняття «поліція». Виникнення та розвиток поліції.
2. Поняття поліцейського права і його місце у системі сучасного адміністративного права.
3. Співвідношення понять «поліцейське право», «поліцейська діяльність» та «поліцейстика».
4. Предмет та метод поліцейського права.
5. Джерела поліцейського права.
6. Поняття поліцейських правовідносин.
7. Поняття та система поліцейського законодавства.
8. Норми поліцейського права.

Завдання для самостійної роботи:

1. Схематично зобразити етапи розвитку поліцейського права.
2. Визначити систему поліцейського законодавства.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке поліція?
2. Розкрийте генезис поліції на українських землях.
3. Визначте поняття поліцейського права і його місце у системі сучасного адміністративного права.
4. Як співвідносяться поліцейське право, поліцейська діяльність та поліцейстика?
5. Визначте предмет та метод поліцейського права.
6. Що відноситься до джерел поліцейського права?
7. У чому полягає зміст поліцейських правовідносин?
8. Що входить до системи поліцейського законодавства?
9. Надайте характеристику норм поліцейського права.

Теми для презентацій та повідомлень:

1. Історія виникнення та розвитку поліцейського права.
2. Наука поліцейського права: поняття та сучасні концепції поліцейського права.
3. Особливості поліцейських правовідносин.
4. Поліцейстика - наука про поліцію.

Література:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р., прийнята на V сесії Верховної Ради України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4.11.1950 р., ратифікована Україною Законом № 475/97-ВР від 17.07.97. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку, прийнятий 34-ю сесією Генеральної Асамблеї ООН 17 грудня 1979 року. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.84. № 8074-10 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
5. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
6. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р.. № 580-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

Спеціальна література:

7. Беззубов Д. О. Історіографія поліцейського права в українській правовій науці початку ХХ ст. *Dictum factum*. 2021. № 1. С. 3-9.
8. Біла-Тіунова Л.Р. Службове право України : підручник / Л.Р. Біла-Тіунова, О.М. Стець . Одеса: Фенікс, 2022. 771 с.
9. Буран В. В. Місце науки поліцейського права в сучасній системі юридичних знань та правовій системі України. *Наука і правоохорона*. 2016. № 2. С. 229-235.
10. Гришина Н. В. Вплив поліцейського права на формування адміністративного права. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право*. 2018. Вип. 25. С. 42-44.
11. Жидовцева О. А. Сучасний стан і розвиток поліцейського права як підсистеми адміністративного права. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2021. № 4. С. 109-117.
12. Карабін Т. О. Проблеми формування поліцейського права у системі особливого адміністративного права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2022. Вип. 68. С. 162-167.
13. Кобзар О. Ф. Поліцейська діяльність в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія. Харків; Дніпропетровськ : Панов, 2015. 316 с.
14. Коваленко А. В. Поняття поліцейської діяльності та підходи до його розуміння в праві (кримінологічний аспект). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2019. Вип. 54. С. 149-151.
15. Когут Я. М. Щодо використання окремих юридичних термінів у нормах поліцейського права. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична*. 2016. Вип. 1. С. 198-206.
16. Поліцейська (адміністративна) діяльність : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. І. Безпалової; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2020. 396 с.
17. Савельєва І. В. Наукові підходи до визначення поняття та категорій поліцейського права в Україні. *Lex portus*. 2017. № 2. С. 99-109.
18. Чумак В. В. Завдання поліції в поліцейському праві сучасних держав. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2016. Вип. 2. С. 220-228.

Тема № 2. Суб'єкти поліцейського права

Мета вивчення

Отримати та закріпити поглиблені знання щодо суб'єктів поліцейського права та їх правового статусу.

Результати навчання

Після опрацювання матеріалу здобувач вищої освіти буде (спроможний):

- 1) пояснювати теоретичні засади правового статусу суб'єктів поліцейського права;
- 2) демонструвати глибоке знання практики діяльності суб'єктів поліцейського права;
- 3) володіти знаннями щодо норм законодавства, яке регулює діяльність суб'єктів поліцейського права;
- 4) розв'язувати практичні задачі, пов'язані із діяльністю суб'єктів поліцейського права.

Лекційні питання:

1. Поняття правового статусу поліцейського. Основні права та обов'язки поліцейського.
2. Підпорядкування поліцейського та виконання наказу (розпорядження), доручення.
3. Поняття та сутність суб'єктів управління поліцейською службою.
4. Основні повноваження Міністра внутрішніх справ України у відносинах з поліцією.
5. Центральний орган управління поліції та його структура.
6. Територіальні органи поліції та їх правовий статус.

Питання до практичного заняття:

1. Правовий статус поліцейського. Основні права та обов'язки поліцейського. Гарантії поліцейського.
2. Підпорядкування поліцейського та виконання наказу (розпорядження), доручення.
3. Політична неупередженість поліцейського.
4. Міністерство внутрішніх справ України як центральний орган у сфері захисту прав і свобод громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, забезпечення публічної безпеки та порядку.
5. Основні повноваження Міністра внутрішніх справ України у відносинах з поліцією.
6. Центральний орган управління поліції та його структура.
7. Територіальні органи поліції та їх правовий статус.
8. Керівник та заступники керівника поліції, їх повноваження.

Кейс № 1

На вулиці до поліцейського пристає п'яний чоловік, який вимагав від нього назвати своє прізвище, звання та посаду. Після того, як поліцейський виконав цю вимогу, чоловік у нетверезому стані попросив своїх товаришів також підійти до поліцейського з тим самим питанням.

Як в такій ситуації повинен діяти поліцейський?

Кейс № 2

Поліцейський під час патрулювання вулиць потрапив у ДТП. Коли на місце події прибув його керівник, останній перед всіма закричав: «Ти звільнений! Здавай мені свою зброю та службове посвідчення!»

Як повинен діяти поліцейський?

Кейс № 3

Патрульний поліцейський територіального відділу поліції Іваненко І.І., перебував на службі із забезпечення публічної безпеки та порядку в парку Перемоги м. Одеса. Запідозривши громадянина Б. в скоєнні правопорушення, підійшов до нього, привітався, відрекомендувався і вимагав пред'явити документ, який посвідчує особу. На що останній попросив офіцера показати свої документи. Іваненко І.І. відмовився показувати документи, аргументувавши свою відмову тим, що він у форменому одязі та с особистим жетоном.

Визначте правомірність дій патрульного поліції.

Назвіть основні обов'язки поліцейського у разі звернення до нього громадян.

Завдання для самостійної роботи:

Використовуючи норми Закону України «Про Національну поліцію» охарактеризуйте:

- основні повноваження поліції;
- додаткові повноваження поліції;
- формування інформаційних ресурсів поліцією;
- використання поліцією інформаційних ресурсів;
- відповідальність за протиправне використання інформаційних ресурсів.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть суб'єктів поліцейського права.
2. Які елементи входять до правового статусу поліцейського?
3. Які завдання та повноваження Міністерства внутрішніх справ України в сфері управління поліцейською службою?
4. Які повноваження має керівник поліції та його заступники?
5. За яким принципом побудована система поліцейських органів?

Теми для презентацій та повідомлень:

1. Політична неупередженість та нейтральність на поліцейській службі: сучасне розуміння та відмінність.
2. Суб'єкти управління поліцейською службою.
3. Структура та повноваження Центрального органу управління поліції.
4. Головне слідче управління Національної поліції України та його правовий статус.
5. Структура та правовий статус головних управлінь Національної поліції в областях.

Література:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р., прийнята на V сесії Верховної Ради України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р.. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
4. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF#Text>

Спеціальна література:

6. Батраченко О.В. Адміністративно-правові засади діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки і порядку: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Суми: СумДУ, 2017. 218 с.
7. Безпалова О.І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави: монографія. Х.: ХНУВС, 2014. 544 с.
8. Дмитрик Р. В. Адміністративно-правовий статус поліцейського в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ. НАВС, 2021. 204 с.
9. Кравченко І. С. Основи управління в Національній поліції: навч. посіб. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 212 с.
10. Крищенко А. Повноваження керівника територіального органу національної поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 4 (105). С. 186-198.
11. Науково-практичний коментар Закону України «Про Національну поліцію» / Кол. авт.; кер. авт. кол. д.ю.н., доц. Т.П. Мінка. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 480 с.

12. Поліцейська (адміністративна) діяльність : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. І. Безпалової; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2020. 396 с.

13. Поліцейська діяльність : підручник / С. С. Вітвіцький, В. С. Тулінов, О. М. Мердова та ін.; за заг. ред. проф. С. С. Вітвіцького. Київ : ВД Дакор, 2021. 372 с.

14. Семенишин М. О., Бесчастний В. М., Вітвіцький С. С., Ткаченко Р. О. Громадський контроль за діяльністю органів Національної поліції України: науково-практичний посібник. Київ : ВД «Дакор», 2020. 152 с.

15. Управління органами Національної поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Стильна типографія, 2017. 580 с.

Тема № 3. Поліцейські заходи

Мета вивчення

Отримати та закріпити поглиблені знання щодо поняття поліцейських заходів, а також підстав та умов їх застосування в практичній діяльності.

Результати навчання

Після опрацювання матеріалу здобувач вищої освіти буде (спроможний):

- 1) пояснювати теоретичні засади превентивних та примусових поліцейських заходів;
- 2) демонструвати глибоке знання практики застосування превентивних та примусових поліцейських заходів;
- 3) володіти системними знаннями щодо особливостей відповідальності у випадках безпідставного застосування поліцейських заходів;
- 4) розв'язувати практичні задачі з питань практики застосування превентивних та примусових поліцейських заходів.

Лекційні питання:

1. Поліцейські заходи в системі засобів реалізації завдань і функцій поліції. Вимоги до поліцейського заходу.
2. Сутність та система превентивних поліцейських заходів.
3. Підстави та порядок застосування превентивних поліцейських заходів.
4. Нормативно-правове забезпечення та юридичні підстави застосування поліцейських заходів примусу.
5. Порядок застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї.
6. Особливості попередження громадян про намір застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї. Заборони щодо застосування заходів поліцейського примусу.

Питання до практичного заняття:

1. Поліцейські заходи в системі засобів реалізації завдань і функцій поліції. Вимоги до поліцейського заходу.
2. Сутність превентивних поліцейських заходів та їх місце в системі поліцейських заходів.
3. Нормативно-правове регулювання застосування превентивних поліцейських заходів.
4. Система превентивних поліцейських заходів.
5. Мета та підстава застосування превентивних поліцейських заходів. Порядок застосування превентивних поліцейських заходів.
6. Напрямки вдосконалення правового регулювання і практики застосування превентивних поліцейських заходів.

7. Нормативно-правове забезпечення та юридичні підстави застосування поліцейських заходів примусу.

8. Порядок застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї.

9. Особливості попередження громадян про намір застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї.

10. Заборони щодо застосування заходів поліцейського примусу.

Кейс № 1

Інспектор патрульної поліції зупинив автомобіль марки «Honda» за порушення правил користування ременями безпеки. При перевірці у водія документів інспектор виявив відсутність полісу (договору) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Інспектор поліції склав протокол про адміністративне правопорушення, передбачене ст. 126 КУпАП, в якому зазначив, що автомобіль підлягає тимчасовому затриманню і зберіганню на спеціальному майданчику. Після чого інспектор патрульної поліції сів за кермо автомобіля марки «Honda» для доставлення транспортного засобу на спеціальний майданчик.

Чи правомірні дії інспектора патрульної поліції?

Відповідь обґрунтуйте з посиланням на нормативно-правові акти.

Кейс № 2

Під час документування адміністративного правопорушення, гр. Хиленко вимагав у поліцейського вимкнути відеореєстратор та попереджав про відповідальність службової особи за порушення його конституційних прав.

Який алгоритм дій поліцейського в зазначеній ситуації?

Кейс № 3

Поліцейський звернувся до гр. Кавичко, який намагався припаркувати автомобіль «Шкода» на тротуарі, із вимогою не порушувати правила дорожнього руху та знайти інше місце, що дозволяє паркування. Гр. Кавичко почав голосно висловлювати незадоволення діями поліцейських. На вимогу поліції показати водійське посвідчення, правопорушник голосно заявив, що поліцейський не мав право вимагати документи, обґрунтовуючи тим, що не він ще навіть не встиг вчинити правопорушення.

Чи були в діях поліцейських факти перевищення службових повноважень?

Який алгоритм дій поліцейського в зазначеній ситуації?

Чи можливі шкідливі наслідки цього правопорушення?

Назвіть увесь обсяг повноважень поліцейського, які можуть бути застосовані у разі, якщо поліцейський прав, та у разі, якщо перевищив межі наданих законом повноважень.

Завдання для самостійної роботи:

1. У нічний час, близько другої години, з приміщення бару «Кут» надійшло повідомлення про спробу незаконного проникнення групи молодиків. Прибувши на місце події наряд поліції, виявив двох підлітків, віком 15-17 років, які намагались виломати замок вхідних дверей бару «Кут». На вимогу поліції припинити протиправні дії підлітки з металевими прутами в руках накинулись на поліцейських.

Для відбиття нападу поліцейськими було застосовано табельну вогнепальну зброю у результаті чого одного було поранено.

Визначте першочергові дії поліцейських в ситуації, яка склалася

Визначте, які заходи впливу застосовуються поліцейськими у вказаній ситуації

2. До відділу поліції надійшло повідомлення про бійку у нічному клубі між представниками "слабкої статі" через раптову сварку. Прибувши на виклик, працівники поліції змушені були затримати громадян Л. віком 19 років, Ж, 21 рік, А., 19 років та К., 20 років. Причиною бійки, за словами свідків, стала відсутність вільного столика для громадян А. й К. Зі слів громадянки Ж., вона перебуває на 2-му місяці вагітності. До всіх правопорушників на місці було застосовано обмеження свободи пересування без застосування спеціальних засобів.

Проаналізуйте ситуацію.

Чи правильними були дії поліцейських?

Чи впливає стаття правопорушника на обмеження застосування сили з метою припинення правопорушення?

Прокоментуйте застосування поліцейського примусу до громадянки Ж.

3. Водій автомобіля Мерседес порушив правила дорожнього руху та здійснив стоянку у невстановленому місці. Поліцейський, що виявив дане порушення вимагав у водія надати документи, припаркувати автомобіль з дотриманням ПДР, викликав наряд патрульної поліції. На вимогу поліцейського водій не відреагував, вийшов з автомобіля, продемонстрував, що в нього є зброя...

Визначте першочергові дії поліцейських в ситуації яка склалася?

Кваліфікуйте дії правопорушника, визначте заходи та алгоритм дій та їх узгодженість.

Визначте підстави застосування поліцейських заходів примусу.

Визначте умови та порядок проведення поверхневого огляду особи.

Визначте порядок проведення особистого огляду та огляду речей особи.

Визначте відмінність між поверхневим оглядом та особистим оглядом.

Питання для самоконтролю:

1. Які вимоги до поліцейських заходів?

2. Які заходи адміністративного попередження застосовують в своїй діяльності поліцейські?

3. З'ясуйте сутність заходів адміністративного припинення в діяльності поліції.

4. Які заходи адміністративної відповідальності застосовують в своїй діяльності поліцейські? В чому особливості їх застосування?

5. Які види поліцейських заходів визначені у поліцейському законодавстві?

Теми для презентацій та повідомлень:

1. Перевірка документів в осіб, огляд речей, транспортних засобів, багажу житла під час дії правового режиму воєнного стану.

2. Поліцейське піклування: національна практика та зарубіжний досвід.

3. Співвідношення адміністративного примусу та поліцейських заходів.

4. Застосування вогнепальної зброї працівниками правоохоронних органів.

Література:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р., прийнята на V сесії Верховної Ради України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р.. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

3. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text>

4. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF#Text>

Спеціальна література:

5. Будь О. А. Адміністративно-превентивні поліцейські заходи: дис. ... докт. філософії: 081 право. Харків. ХНУВС, 2021. 264 с.

6. Глушаченко В. В. Проблеми правомірності застосування поліцейськими фізичної сили та спеціальних засобів. Соціально-гуманітарний вісник. 2022. Вип. 39. С. 38-39.

7. Говорова Г.В., Ізбаш К.С. Превентивні поліцейські заходи. Стан та перспективи розвитку адміністративного права України: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса, 23 жовтня 2019 р.). Одеса: ОДУВС, 2019. С. 122-125.

8. Кобець М. П. Застосування поліцейських заходів в аспекті дотримання прав людини і громадянина. Наука і правоохорона. 2018. № 3. С. 54-60.

9. Науково-практичний коментар Закону України «Про Національну поліцію» / Кол. авт.; кер. авт. кол. д.ю.н., доц. Т.П. Мінка. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 480 с.

10. Поліцейська (адміністративна) діяльність : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. І. Безпалової; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2020. 396 с.

11. Поліцейська діяльність : підручник / С. С. Вітвіцький, В. С. Тулінов, О. М. Мердова та ін.; за заг. ред. проф. С. С. Вітвіцького. Київ : ВД Дакор, 2021. 372 с.

12. Ульянов О.І. Правові засади застосування поліцейських заходів примусу та вогнепальної зброї працівниками національної поліції України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2018. № 1. С. 34-36.

13. Шубіна Н. М. До проблеми дотримання прав і свобод людини і громадянина під час застосування поліцейського піклування. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 2(4). С. 57-61.

14. Шубіна Н.М. Адміністративно-правове регулювання застосування поліцейського піклування. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ. НАВС, 2020. 229 с.

Тема № 4. Поліцейські послуги

Мета вивчення

Отримати та закріпити поглиблені знання щодо змісту та класифікації поліцейських послуг, а також організаційно-правового забезпечення їх надання суб'єктами поліцейського права. .

Результати навчання

Після опрацювання матеріалу здобувач вищої освіти буде (спроможний):

- 1) пояснювати теоретичні засади поліцейських послуг;
- 2) демонструвати глибоке знання практики застосування поліцейських послуг;
- 3) володіти системними знаннями щодо особливостей надання поліцейських послуг;
- 4) розв'язувати практичні задачі з питань практики надання поліцейських послуг.

Лекційні питання:

1. Поняття та зміст поліцейських послуг.
2. Принципи надання поліцейських послуг.
3. Класифікація поліцейських послуг.
4. Нормативно-правове регулювання поліцейських послуг.
5. Особливості форм та методів правового регулювання поліцейських послуг.
6. Організаційно-правове забезпечення надання поліцейських послуг.

Питання до практичного заняття:

1. Поняття та зміст поліцейських послуг.
2. Принципи надання поліцейських послуг.
3. Класифікація поліцейських послуг.
4. Співвідношення публічних, адміністративних та поліцейських послуг.
5. Нормативно-правове регулювання поліцейських послуг.
6. Особливості форм та методів правового регулювання поліцейських послуг.
7. Організаційно-правове забезпечення надання поліцейських послуг.

Завдання для самостійної роботи:

Здійснити аналіз офіційного сайту Головного сервісного центру МВС України та підготувати інформацію щодо переліку послуг, які надається громадянам.

Визначити, які із послуг є платними та безоплатними?

Які особливості надання відомостей з Єдиного державного реєстру транспортних засобів

Питання для самоконтролю:

1. Що таке поліцейські послуги?
2. Яке місце займають поліцейські послуги в діяльності суб'єктів поліцейського права?
3. Як співвідносяться публічні, адміністративні та поліцейські послуги?
4. В яких сферах надаються поліцейські послуги?
5. Які є підходи до сутності поліцейських послуг?

Теми для презентацій та повідомлень:

1. Правова основа надання поліцейських послуг.
2. Процедура надання поліцейських послуг
3. Гарантії забезпечення законності надання поліцейських послуг
4. Напрямки удосконалення надання поліцейських послуг.

Література:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р., прийнята на V сесії Верховної Ради України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р.. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
3. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text>
4. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF#Text>

Спеціальна література:

5. Бакаянова Н. М., Кубаєнко А. В., Свида О. Г. Організація діяльності Національної поліції України та оперативних підрозділів: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса: Фенікс, 2020. 251 с.
6. Біла-Тюріна Ю.З. Адміністративно-правове регулювання послуг, що надаються Національною поліцією України : дис. ... канд.юрид. наук : 12.00.07. Одеса. НУ «ОЮА», 2019. 259 с.
7. Бойко І. В. Організаційно-правове забезпечення надання поліцейських послуг в Україні. *Наука і правоохорона*. 2018. № 3. С. 7-14.
8. Вдовічен В. Субстанціональні якості правової категорії «поліцейські послуги». *Підприємництво, господарство і право*. 2020. №8. С. 152-156.
9. Зозуля І. В. Поліцейські послуги в законодавстві України та на практиці. *Форум Права*. 2019. № 3 (56). С. 21-38.

10. Нечаєв В. Е. Публічні послуги, що надаються Національною поліцією України: дис. ... докт. філософії: 081 право. Дніпро. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2021. 203 с.

11. Танько А. В. Становлення в Україні системи надання поліцейських послуг – основа забезпечення державою прав і свобод людини. *Наукові записки Центрально-українського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія : Право.* 2020. Вип. 8. С. 78-84.

12. Циганов О. Г. Види поліцейських послуг в Україні та організаційно-правове забезпечення їх надання. *Наука і правоохорона.* 2019. № 2. С. 114-121.

13. Циганов О. Г. Характеристика стадій адміністративно-процедурної діяльності правоохоронних органів України з надання адміністративних послуг. *Правовий часопис Донбасу.* 2019. № 1 (66). С. 70–76.

14. Циганов О. Г. Підходи до з'ясування сутності поліцейських послуг: вітчизняні реалії та зарубіжна практика. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка.* 2019. № 1. С. 186-193.

Тема № 5. Право на поліцейську службу та механізм його реалізації

Мета вивчення

Отримати та закріпити поглиблені знання щодо права на поліцейську службу та механізму його реалізації.

Результати навчання

Після опрацювання матеріалу здобувач вищої освіти буде (спроможний):

- 1) пояснювати теоретичні засади права на поліцейську службу;
- 2) демонструвати глибоке знання практики застосування норм поліцейського законодавства, яке визначає особливості процедур пов'язаних із конкурсом на зайняття посади поліцейської служби;
- 3) володіти системними знаннями щодо особливостей конкурсного відбору на поліцейську службу;
- 4) розв'язувати практичні задачі з питань початку поліцейської служби.

Лекційні питання:

1. Загальна характеристика права на поліцейську службу.
2. Організаційно-правові засади конкурсу на зайняття посади поліцейської служби.
3. Набуття статусу поліцейського. Призначення на посаду поліцейського.
4. Обмеження при призначенні на посади поліцейської служби.

Питання до практичного заняття:

1. Поняття та правове регулювання права на поліцейську службу.
2. Вимоги до осіб, які претендують на вступ на поліцейську службу.
3. Обмеження права на поліцейську службу.
4. Поняття, види та принципи конкурсу на зайняття посади поліцейської служби.
5. Підстави проведення конкурсу на зайняття посади поліцейської служби.
6. Суб'єкти оцінювання професійної компетентності кандидатів на поліцейську службу.
7. Набуття статусу поліцейського. Призначення на посаду поліцейського. Присяга поліцейського.
8. Обмеження при призначенні на посади поліцейської служби.

Завдання для самостійної роботи:

Здійснити порівняльний аналіз норм Законів України «Про Національну поліцію» та «Про державну службу» та визначити обмеження, які встановлюються для поліцейських та державних службовців.

Скласти порівняльну таблицю із зазначенням обмежень, які враховуються при призначенні на посади державної та поліцейської служби.

Питання для самоконтролю:

1. Хто може бути поліцейським?
2. Назвіть обмеження права на поліцейську службу.
3. На підставі чого відбувається конкурс на зайняття посади поліцейської служби?
4. З чого складається конкурс на зайняття посади поліцейської служби?
5. Які повноваження у поліцейських комісій?
6. Який порядок складання присяги поліцейського?
7. Які правові наслідки неприйняття присяги поліцейського?
8. Які законодавчі обмеження при призначенні на посади поліцейської служби?

Теми для презентацій та повідомлень:

1. Порядок проведення конкурсу на службу до поліції та/або зайняття вакантної посади.
2. Порядок діяльності поліцейських комісій.
3. Порядок проведення атестування поліцейських.
4. Організація перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на поліцейську службу.

Література:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р., прийнята на V сесії Верховної Ради України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р.. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
3. Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування поліцейських: наказ МВС України від 17.11.2015 № 1465. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1445-15#Text>
4. Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України: наказ МВС України від 09.02.2016 № 90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1445-15#Text>
5. Про затвердження Порядку психофізіологічного обстеження кандидатів на службу в поліції та Порядку обстеження на предмет виявлення алкогольної, наркотичної та токсичної залежності кандидатів на службу в

поліції: наказ МВС України від 17.12.2015 № 1583. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0037-16#n6>

6. Про затвердження Порядку складання Присяги працівниками Національної поліції : наказ МВС України від 09.11.2015 р. № 1453. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1487-15>

7. Про організацію добору (конкурсу) та просування по службі поліцейських: наказ МВС України від 25.12.2015 № 1631. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0049-16#n15>

Спеціальна література:

8. Бакаянова Н. М., Кубаєнко А. В., Свида О. Г. Організація діяльності Національної поліції України та оперативних підрозділів: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса: Фенікс, 2020. 251 с.

9. Берестень Д. Г. Добір на посаду поліцейського: територіальний та матеріально-фінансовий аспект. *Юридична наука*. 2020. № 4(106). Том 1. С. 64-71.

10. Залужний В.Г. Оцінювання службової діяльності поліцейського в Україні: теорія, правове регулювання і практика: дис. ... канд.юрид. наук : 12.00.07. Одеса. 2019. 208 с.

11. Кікінчук В. Ю. Адміністративно-правове забезпечення кадрових процедур у Національній поліції України. *Supremația Dreptului = Верховенство Права*. 2019. № 2. С. 39-43.

12. Комірчий П. О. Публічна служба в правоохоронній сфері України: теорія та практика : монографія. Київ : Маслаков, 2020. 476 с.

13. Кравченко І.С. Актуальні питання призначення на посади поліцейських. *Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія ПРАВО*. 2017. Випуск 44. Том 2. С.36-39.

14. Науково-практичний коментар Закону України «Про Національну поліцію» / Кол. авт.; кер. авт. кол. д.ю.н., доц. Т.П. Мінка. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 480 с.

15. Поліцейська (адміністративна) діяльність : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. І. Безпалової; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2020. 396 с.

16. Поліцейська діяльність : підручник / С. С. Вітвіцький, В. С. Тулінов, О. М. Мердова та ін.; за заг. ред. проф. С. С. Вітвіцького. Київ : ВД Дакор, 2021. 372 с.

17. Чорноус О. В. Атестація поліцейського як професійний стандарт його трудової діяльності. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2021. № 4 (95). С. 98-108.

Тема № 6. Поліцейська кар'єра

Мета вивчення

Отримати та закріпити поглиблені знання щодо проходження та просування по поліцейській службі, а також особливостей притягнення до дисциплінарної відповідальності під час проходження поліцейської служби.

Результати навчання

Після опрацювання матеріалу здобувач вищої освіти буде (спроможний):

- 1) пояснювати теоретичні засади проходження поліцейської служби;
- 2) демонструвати глибоке знання практики застосування поліцейського законодавства щодо проходження служби та звільнення;
- 3) володіти системними знаннями щодо особливостей поліцейської кар'єри;
- 4) розв'язувати практичні задачі з питань поліцейської кар'єри.

Лекційні питання:

1. Поняття та сутність поліцейської кар'єри. Проходження та просування по поліцейській службі.
2. Професійна компетентність поліцейського. Система професійного навчання.
3. Режим поліцейської служби.
4. Заохочення поліцейських. Соціально-побутове забезпечення поліцейських. Пенсійне забезпечення.
5. Дисциплінарна відповідальність під час проходження поліцейської служби.
6. Припинення поліцейської служби. Підстави та порядок звільнення з поліцейської служби.

Питання до практичного заняття:

1. Поняття та сутність поліцейської кар'єри.
2. Поліцейські звання: порядок та підстави присвоєння первинних та чергових звань.
3. Переміщення та переведення на поліцейській службі. Особливості перебування у розпорядженні.
4. Відсторонення від виконання службових обов'язків.
5. Професійна компетентність поліцейського.
6. Первинна професійна підготовка на поліцейській службі: порядок та умови проходження.
7. Післядипломна освіта під час поліцейської служби.
8. Поняття режиму поліцейської служби. Робочий час. Час відпочинку поліцейських.
9. Оплата праці поліцейських.
10. Заохочення поліцейських.

11. Соціально-побутове забезпечення поліцейських. Пенсійне забезпечення.

12. Дисциплінарна відповідальність під час проходження поліцейської служби.

13. Припинення поліцейської служби. Підстави та порядок звільнення з поліцейської служби.

Кейс № 1

Заступник керівника відділу поліції №1 Одеського районного управління №1 ГУНП в Одеській області майор поліції П. з 18.10.2017 року по 18.11.2017 року проходив підвищення кваліфікації для поліцейських.

20.12.2020 року майора поліції П. призначено на посаду керівника відділу №1 Одеського районного управління №1 ГУНП в Одеській області.

Чи були допущені порушення законодавства при призначенні?

Який термін встановлюється для проходження підвищення кваліфікації в поліції?

В яких випадках поліцейські зобов'язані проходити підвищення кваліфікації за відповідним напрямом службової діяльності?

Кейс № 2

Старшого слідчого Ізмаїльського відділу поліції було притягнуто до дисциплінарної відповідальності за неналежне виконання службових обов'язків (накладено сувору догану). Поліцейський не погодився з результатами службового розслідування та вважав, що стягнення накладено безпідставно та з порушенням норм чинного законодавства.

Визначити, який порядок передбачено для оскарження наказу про притягнення до дисциплінарної відповідальності поліцейських?

Чим врегульовано процедури дисциплінарного провадження в органах поліції? Які права мають поліцейські, стосовно яких проводиться службове розслідування ?

Завдання для самостійної роботи:

Керівник Головного управління Національної поліції в Одеській області своїм наказом встановив додаткові виплати працівникам бухгалтерії та своїм заступникам.

Визначте порядок нарахування грошового забезпечення поліцейським та державним службовцям, які працюють в органах поліції.

Чи можуть встановлюватися додаткові виплати для поліцейських та які підстави для їх нарахування та виплати?

Питання для самоконтролю:

1. Яка робота може зараховуватися до стажу поліцейської служби?
2. Чим регулюється поліцейська служба?
3. Що таке контракт на проходження поліцейської служби?

4. Хто уповноважений на укладання контракту проходження поліцейської служби?
5. Назвіть форми переміщення на поліцейській службі.
6. Які види звань встановлені поліцейським законодавством?
7. Назвіть обмеження права на поліцейську службу.
8. Який граничний вік перебування на поліцейській службі?

Теми для презентацій та повідомлень:

1. Службове сумісництво поліцейських.
2. Відрядження поліцейських до державних (міждержавних) органів, установ та організацій із залишенням на службі в поліції: проблемні питання та судова практика.
3. Особливості присвоєння спеціальних поліцейських звань.
4. Поняття, ознаки та склад дисциплінарного проступку поліцейського. Підстави дисциплінарної відповідальності поліцейських.
5. Дисциплінарні стягнення.
6. Обставини, що пом'якшують або обтяжують дисциплінарну відповідальність.
7. Дисциплінарне провадження і дисциплінарна справа.
8. Порядок накладення і зняття дисциплінарних стягнень.

Література:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р., прийнята на V сесії Верховної Ради України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р.. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
4. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF#Text>
6. Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 р. № 988. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2015-%D0%BF#Text>
7. Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування поліцейських: наказ МВС України від 17.11.2015 № 1465. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1445-15#Text>
8. Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію

України: наказ МВС України від 09.02.2016 № 90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1445-15#Text>

9. Про затвердження Положення про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції: наказ МВС України від 16.02.2016 № 105. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0576-16#n14>

10. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 р. № 50. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>

11. Про затвердження Порядку присвоєння спеціальних звань поліції та позбавлення спеціальних звань: наказ МВС України від 07.11.2018 № 893. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1355-18#Text>

12. Про затвердження Порядку психофізіологічного обстеження кандидатів на службу в поліції та Порядку обстеження на предмет виявлення алкогольної, наркотичної та токсичної залежності кандидатів на службу в поліції: наказ МВС України від 17.12.2015 № 1583. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0037-16#n6>

13. Про затвердження Порядку складання Присяги працівниками Національної поліції : наказ МВС України від 09.11.2015 р. № 1453. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1487-15>

14. Про організацію добору (конкурсу) та просування по службі поліцейських: наказ МВС України від 25.12.2015 № 1631. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0049-16#Text>

15. Про реалізацію окремих положень Дисциплінарного статуту Національної поліції України: наказ МВС України від 12.03.2016 № 177. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0049-16#n15>

Спеціальна література:

16. Бакаянова Н.М., Кубаєнко А.В., Свида О.Г. Організація діяльності Національної поліції України та оперативних підрозділів: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса: Фенікс, 2020. 251 с.

17. Будзинський М.П. Принципи адміністративно-правового регулювання у сфері кадрового забезпечення Національної поліції України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Випуск 3, том 1. С. 88-95.

18. Ганжа О.О. Первинна підготовка працівників Національної поліції України як чинник їх службової кар'єри. *Юридична наука*. 2020. №10 (112). С.70-77.

19. Дрозд С.М. Значення та роль фінансово правового регулювання медичного забезпечення поліцейських. *Право і суспільство*. 2019. № 4. С. 237-241.

20. Дрок І.С. Кадрова політика Національної поліції України в умовах війни. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. 2022. Випуск 70. С. 318-323.

21. Залужний В.Г. Поняття, сутність та правове регулювання методики оцінювання діяльності поліцейських в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 4(3). С. 24-28.

22. Залужний В.Г. Оцінювання службової діяльності поліцейського в Україні: теорія, правове регулювання і практика: дис. ... канд.юрид. наук : 12.00.07. Одеса. 2019. 208 с.

23. Кікінчук В.Ю. Адміністративно-правове забезпечення кадрових процедур у Національній поліції України. *Supremația Dreptului = Верховенство Права*. 2019. № 2. С. 39-43.

24. Кісіль О.Ю. Напрямки вдосконалення загального та спеціального законодавства України, яким визначаються правові засади соціального забезпечення поліцейських. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 2(5.2). С. 41-45.

25. Комірчий П.О. Публічна служба в правоохоронній сфері України: теорія та практика: монографія. Київ : Маслаков, 2020. 476 с.

26. Масалова Т.А. Щодо гарантій захисту права поліцейського на грошове забезпечення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2021. Вип. 66. С. 118-122.

27. Науково-практичний коментар Закону України «Про Національну поліцію» / Кол. авт.; кер. авт. кол. д.ю.н., доц. Т.П. Мінка. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 480 с.

28. Поліцейська (адміністративна) діяльність : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. І. Безпалової; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2020. 396 с.

29. Поліцейська діяльність : підручник / С. С. Вітвіцький, В. С. Тулінов, О. М. Мердова та ін.; за заг. ред. проф. С. С. Вітвіцького. Київ : ВД Дакор, 2021. 372 с.

30. Савельєва І.В. Адміністративно-правове забезпечення підготовки кадрів Національної поліції України : дис.... кан-та юрид. наук : 12.00.07 /МОН України, Терн. нац. екон. ун-т, Тернопіль, 2019, 230 с.

31. Святокум І.О. Нормативно-правове забезпечення діяльності поліцейських комісій: стан і перспективи розвитку. *Право і Безпека*. 2019. № 1. С. 47-52.

32. Шатрава С.О. Стан та правове регулювання кадрового забезпечення органів національної поліції на сучасному етапі розвитку. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 1. С. 83-87.

Тема № 7. Поліцейське право зарубіжних країн

Мета вивчення

Отримати та закріпити поглиблені знання щодо поліцейського права в зарубіжних країнах, а також особливостей проходження поліцейської служби з урахуванням міжнародного досвіду.

Результати навчання

Після опрацювання матеріалу здобувач вищої освіти буде (спроможний):

- 1) пояснювати теоретичні засади поліцейського права зарубіжних країн;
- 2) демонструвати глибоке знання практики застосування поліцейського законодавства у зарубіжних країнах;
- 3) володіти системними знаннями щодо особливостей поліцейської служби з урахуванням міжнародного досвіду;
- 4) розв'язувати практичні задачі з питань поліцейської служби у зарубіжних країнах.

Лекційні питання:

1. Організація діяльності основних галузевих служб поліції у зарубіжних країнах.
2. Громадський і державний контроль за діяльністю поліції у зарубіжних країнах.
3. Зарубіжний досвід надання поліцейських послуг.
4. Проходження служби у підрозділах поліції.
5. Система професійної підготовки поліцейських кадрів. Міжнародні стандарти в галузі підготовки поліцейських кадрів.
6. Міжнародний досвід забезпечення прав людини під час застосування поліцейських заходів примусу.
7. Зарубіжний досвід застосування превентивних поліцейських заходів.

Питання до практичного заняття:

1. Організація діяльності основних галузевих служб поліції у зарубіжних країнах.
2. Принципи управління персоналом поліції у зарубіжних країнах.
3. Контроль за діяльністю поліції у зарубіжних країнах.
4. Зарубіжний досвід надання поліцейських послуг.
5. Система професійної підготовки поліцейських кадрів.
6. Проходження служби у підрозділах поліції: довід зарубіжних країн.

7. Зарубіжний досвід застосування превентивних поліцейських заходів.

8. Міжнародний досвід забезпечення прав людини під час застосування поліцейських заходів примусу.

Завдання для самостійної роботи:

Здійснити аналіз норм поліцейського законодавства щодо застосування поліцейських заходів у різних країнах світу. Результати відобразити у порівняльній таблиці.

Питання для самоконтролю:

1. Які особливості оцінки рівня довіри населення щодо діяльності поліції в зарубіжних країнах?

2. За якими критеріями визначається діяльність суб'єктів поліцейського права в зарубіжних країнах?

3. Які особливості застосування спеціальних засобів поліцією у зарубіжних країнах?

4. Які підстави для застосування поліцейських заходів у зарубіжних країнах?

5. Як здійснюється професійна підготовка кандидатів на поліцейську службу у зарубіжних країнах?

Теми для презентацій та повідомлень:

1. Правові засади поліцейської служби у США.
2. Європол – поліцейська служба Європейського союзу.
3. Підготовка поліцейських кадрів у країнах Європейського Союзу.
4. Проблеми застосування заходів адміністративного примусу поліцією у зарубіжних країнах.
5. Організація кадрової роботи поліції у зарубіжних країнах.

Література:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р., прийнята на V сесії Верховної Ради України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4.11.1950 р., ратифікована Україною Законом № 475/97-ВР від 17.07.97. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_004

3. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку, прийнятий 34-ю сесією Генеральної Асамблеї ООН 17 грудня 1979 року. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282

4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р.. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

Спеціальна література:

5. Антологія міжнародного поліцейського права (Історія. Предмет. Методи. Норми. Класифікація) : у двох томах / під заг. ред. : Ю. І. Римаренка, В.В. Коваленка, В. Я. Тація, О. М. Бандурки, А. П. Гетьмана, О. М. Джужі, О. В. Негодченка, В. І. Олефіра. Т 1. Від камералістики до поліцейстики. Херсон: Айлант, 2010. 724 с.

6. Берестень, Д. Г. Визначення адміністративно-правових засад добору на посаду поліцейського: міжнародний досвід США та Німеччини . *Юридична наука*. 2020. №6(108). С.47–55.

7. Бугайчук К. Л. Підготовка працівників поліції у зарубіжних країнах: інформаційно-практичний довідник. Ч. І.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2021. 140 с.

8. Бугайчук К. Л. Підготовка працівників поліції у зарубіжних країнах. Частина II : інформац.-практ. довідник / К. Л. Бугайчук ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 168 с.

9. Калаянов Д. П. Поліція країн ЄС та використання її досвіду в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ України: теорія і практика : дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07 / Одес. держ. ун-т внутр. справ. Одеса, 2010. 455 с.

10. Москаленко О. В. Основні напрями вдосконалення правового регулювання житлового забезпечення поліцейських в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. "Право"*. 2020. Вип. 32. С. 60-65.

11. Потопальський А. В. Зарубіжний досвід правового забезпечення професійної підготовки поліцейських та можливості його використання в Україні. *Європейські перспективи*. 2019. № 3. С. 197-202.

12. Припутень Д. Зарубіжний досвід застосування заходів примусу в діяльності Національної поліції України, не пов'язаної з юридичною відповідальністю. *National law journal: teory and practice*. 2018. №8. С. 46-49.

13. Проневич О. С. Імплементация у вітчизняне поліцейське законодавство європейських стандартів діяльності органів правопорядку. *Форум права*. 2017. № 4. С. 205–210.

14. Ульянов О.І., Ніколаєв О.Т., Бахчеван Є.Ф. Запровадження Скандинавської моделі забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів у діяльності поліції України. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. № 1 (1). 2021 С. 123–131.

15. Фоменко А. Є. Зарубіжний досвід надання адміністративних послуг та можливості його використання в діяльності Національної поліції України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 3. С. 6-17.

16. Циганов О. Г., Бурбій А. В. Аналіз зарубіжної практики надання поліцейських послуг. *Наука і правоохорона*. 2017. № 3 (37). С. 23–29.

17. Швець Д. В. Вимоги до особистості поліцейського в умовах глобалізації та впровадження міжнародних стандартів поведінки

правоохоронців. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2021. № 3. С. 316-330.

18. Шеховцова В. В. Підготовка управлінських кадрів поліції: зарубіжний досвід. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2022. № 1. С. 161–166.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Національна поліція України – це...

А. Центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

В. Правоохоронний орган, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

С. Орган виконавчої влади робота якого координується Міністерством внутрішніх справ України, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Д. Мережа територіальних органів Міністерства внутрішніх справ України, які служать суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

2. Що визначає Закон України «Про Національну поліцію»?

А. Правові засади організації та діяльності Національної поліції України.

В. Статус поліцейських.

С. Порядок проходження служби в Національній поліції України.

Д. Усі відповіді правильні.

3. Діяльність поліції спрямовується та координується...

А. Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України.

В. Кабінетом Міністрів України.

С. Кабінетом Міністрів України через Міністерство внутрішніх справ України.

Д. Міністерством внутрішніх справ України.

4. Які завдання Національної поліції визначені статтею 2 Закону України «Про Національну поліцію»?

А. Забезпечення публічної безпеки і порядку.

В. Надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

С. Протидії злочинності, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави.

Д. Усі відповіді правильні.

5. Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» правовою основою діяльності поліції є:

А. У своїй діяльності поліція керується Конституцією України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цим та іншими законами України, актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами Міністерства внутрішніх справ України, іншими нормативно-правовими актами.

В. У своїй діяльності поліція керується Конституцією України, цим та іншими законами України, актами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами Міністерства внутрішніх справ України, іншими нормативно-правовими актами.

С. У своїй діяльності поліція керується Конституцією України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цим та іншими законами України, постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами Міністерства внутрішніх справ України, іншими нормативно-правовими актами.

Д. У своїй діяльності поліція керується Конституцією України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цим та іншими законами України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також виданими відповідно до них актами Міністерства внутрішніх справ України, іншими нормативно-правовими актами.

6. Чи можуть відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» бути покладені на поліцію інші (додаткові) повноваження?

А. Так, можуть бути покладені виключно законом.

В. Так, можуть бути покладені законами та актами Кабінету Міністрів України.

С. так, можуть бути покладені законами, актами Кабінету Міністрів України та наказами Міністра внутрішніх справ України.

Д. ні, не можуть бути покладені.

7. Поліцейський захід – це?

А. Дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень.

В. Дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи правопорушника та застосовується поліцейськими за санкцією прокурора.

С. Дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими лише на виконання рішення суду.

Д. дія або комплекс дій превентивного або примусового характеру, що обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими в разі небезпеки, яка може становити загрозу їх життю чи здоров'ю.

7. Яким має бути обраний поліцейський захід?

- А. Законним.
- В. Необхідним.
- С. пропорційним та ефективним.
- Д. Усі відповіді правильні.

8. Коли поліцейський захід припиняється?

А. Якщо досягнуто мети його застосування, якщо неможливість досягнення мети заходу є очевидною або якщо немає необхідності у подальшому застосуванні такого заходу.

В. Якщо захід є неефективним.

С. Якщо застосування заходу може привести до непередбачуваних наслідків.

Д. Усі відповіді правильні.

9. Види поліцейських заходів:

А. Реагування на правопорушення, превентивні, примусу та заходи, визначені окремими законами.

В. Затримання, фізичний вплив, обмеження пересування, обмеження доступу, поверхнева перевірка і огляд, опитування, перевірка документів.

С. Зупинення транспортного засобу, вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території, обмеження пересування транспортного засобу або фактичного володіння річчю.

Д. Усі відповіді правильні.

10. Види превентивних поліцейських заходів:

А. Проникнення до житла чи іншого володіння особи.

В. Застосування вогнепальної зброї.

С. Фізичний вплив.

Д. Усі відповіді правильні.

11. Види поліцейських заходів примусу:

А. Застосування вогнепальної зброї та спеціальних засобів, фізичний вплив.

В. Вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території.

С. Проникнення до житла чи іншого володіння особи.

Д. Зупинення транспортного засобу.

12. Фізичним впливом є:

А. Застосування будь-якої фізичної сили, а також спеціальних прийомів боротьби.

В. Застосування будь-якої фізичної сили.

С. Застосування будь-якої фізичної сили, спеціальних засобів, а також спеціальних прийомів боротьби.

Д. Застосування будь-якої фізичної сили та спеціальних засобів.

13. Відносно кого заборонено застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї?

А. Малолітніх осіб.

В. Вагітних жінок.

С. Осіб з обмеженими можливостями та похилого віку.

Д. Усі відповіді правильні, крім випадків учинення ними збройного чи групового нападу, учинення збройного опору поліцейському, що загрожує життю і здоров'ю інших осіб або поліцейських, якщо відбити такий напад або опір іншими способами і засобами неможливо.

14. Застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим (закінчіть речення):

А. Заходом примусу.

В. Превентивним заходом.

С. Заходом вчиненим в стані крайньої необхідності.

Д. Спеціальним заходом.

15. За якої умови поліцейському надається право на зберігання, носіння вогнепальної зброї, а також на її застосування і використання?

А. За умови що він пройшов відповідну спеціальну підготовку.

В. Після півроку служби, та за умови, що він пройшов відповідну спеціальну підготовку.

С. Після року служби, та за умови, що він пройшов відповідну спеціальну підготовку.

Д. За умови що він пройшов відповідну спеціальну підготовку та склав іспит на оцінку не нижче ніж «задовільно».

16. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки після (закінчіть речення)...

А. Попередження про необхідність припинення протиправних дій і намір використання заходу примусу.

В. Попередження про намір використання заходу примусу та попереджувального пострілу вверх.

С. Попередження про необхідність припинення протиправних дій та попереджувального пострілу вверх.

Д. Попередження про необхідність припинення протиправних дій і намір використання заходу примусу, та попереджувального пострілу вверх.

17. У яких виняткових випадках поліцейський уповноважений застосувати вогнепальну зброю?

А. Для відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї, у випадку загрози їхньому життю чи здоров'ю.

В. Для захисту осіб від нападу, що загрожує їхньому життю чи здоров'ю.

С. Для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського.

Д. Усі відповіді правильні.

18. Поліцейський має право на застосування вогнепальної зброї для звільнення заручників або осіб...

А. Яких незаконно позбавлено волі.

В. Яких позбавлено волі.

С. Яких намагаються незаконно позбавити волі.

Д. Яких намагаються позбавити волі.

19. Яка умова дає право поліцейському на застосування вогнепальної зброї для захисту осіб від нападу?

А. Коли напад загрожує їхньому життю чи здоров'ю.

В. Коли внаслідок нападу можливе захоплення заручників.

С. У разі групового нападу.

Д. Усі відповіді правильні.

20. Яка умова дає право поліцейському на застосування вогнепальної зброї для відбиття нападу на нього або членів його сім'ї?

А. У випадку загрози життю чи здоров'ю.

В. Коли внаслідок нападу можливе захоплення заручників.

С. У разі групового нападу.

Д. Усі відповіді правильні.

21. При якій умові поліцейський має право на застосування вогнепальної зброї для затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину?

А. Коли особа намагається втекти.

В. Коли особа не виконує законні вимоги поліцейського.

С. Коли особа вчиняє супротив поліцейському.

D. Усі відповіді правильні.

22. Поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки з метою заподіяння особі такої шкоди (закінчіть речення)...

A. Яка є необхідною і достатньою в такій обстановці, для негайного відвернення чи припинення збройного нападу.

B. Яка не становить смертельної загрози життю, але є необхідною для негайного відвернення чи припинення збройного нападу.

C. Яка є достатньою для припинення збройного нападу.

D. Усі відповіді правильні.

23. У яких випадках поліцейський має право на застосування вогнепальної зброї у місцях, де може бути завдано шкоди іншим особам, а також у вогнебезпечних та вибухонебезпечних місцях?

A. У разі необхідності відбиття нападу або крайньої необхідності.

B. У разі затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого злочину і яка намагається втекти.

C. У разі затримання особи, яку застали під час вчинення особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти.

D. Усі відповіді правильні.

24. Застосування вогнепальної зброї без попередження допускається при спробі особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках (закінчіть речення)...

A. ...наблизитися до нього, скоротивши визначену ним відстань, чи доторкнутися до зброї.

B. ...наблизитися до нього, скоротивши безпечну відстань, чи доторкнутися до зброї.

C. ...наблизитися до нього, скоротивши визначену Законом відстань, чи доторкнутися до зброї.

D. ...наблизитися до нього, скоротивши відстань до точки, з якої ймовірно влучити, чи доторкнутися до зброї.

25. У яких випадках поліції (поліцейському) заборонено застосовувати засоби примусової зупинки транспорту?

A. Для примусової зупинки мотоциклів, мотоколясок, моторолерів, мопедів, транспортного засобу, що здійснює пасажирські перевезення, а також на гірських шляхах або ділянках шляхів з обмеженою видимістю, залізничних переїздах, мостах, шляхопроводах, естакадах, у тунелях.

B. Для примусової зупинки мотоциклів, мотоколясок, моторолерів, мопедів, транспортного засобу, що здійснює пасажирські перевезення, а також на гірських шляхах або ділянках шляхів з обмеженою видимістю, залізничних переїздах, мостах, шляхопроводах, естакадах, у тунелях, в місцях масового скупчення людей.

С. Для примусової зупинки мотоциклів, мотоколясок, моторолерів, мопедів, транспортного засобу, що здійснює пасажирські перевезення, а також на гірських шляхах або ділянках шляхів з обмеженою видимістю, залізничних переїздах, мостах, шляхопроводах, естакадах, у тунелях, при складних погодних умовах.

Д. Для примусової зупинки транспорту на мостах, шляхопроводах, естакадах, у тунелях.

26. Більше якого часового періоду поліції (поліцейському) заборонено застосовувати кайданки?

А. Більше ніж 2 години безперервного використання або без послаблення їх тиску.

В. Більше ніж 4 години безперервного використання.

С. Більше ніж 2 години без послаблення їх тиску.

Д. Більше ніж 4 години без послаблення їх тиску або без послаблення їх тиску.

27. Кому зобов'язаний повідомити поліцейський про факт активного застосування ним вогнепальної зброї?

А. Своєму керівникові.

В. Керівникові центрального органу управління поліції.

С. Прокурору.

Д. Черговому відділення поліції.

28. . За якої умови поліцейському надається право на застосування спеціальних засобів? (надайте повний перелік):

А. Якщо поліцейський пройшов відповідну спеціальну підготовку.

В. Після півроку служби та за умови що поліцейський пройшов відповідну спеціальну підготовку.

С. Після року служби та за умови що поліцейський пройшов відповідну спеціальну підготовку.

Д. За умови що поліцейський пройшов відповідну спеціальну підготовку та склав іспит на оцінку не нижче ніж «задовільно».

29. По яких ділянках тіла людини поліцейському заборонено наносити удари гумовими (пластиковими) кийками? (надайте повний перелік):

А. По голові, шиї, ключичній ділянці, статевих органах, попереку (куприку) і в живіт.

В. По голові, шиї, грудній клітині, ключичній ділянці, статевих органах, попереку (куприку) і в живіт.

С. Голові, шиї, статевих органах, попереку (куприку) і в живіт.

Д. Голові, шиї, статевих органах, кінцівках з явними ознаками травмування, попереку (куприку), в живіт.

30. При якій температурі повітря поліції (поліцейському) заборонено застосовувати водомети?

- A. При температурі повітря нижче плюс 10°C.
- B. При температурі повітря нижче мінус 5°C.
- C. При температурі повітря нижче 0°C.
- D. При температурі повітря нижче плюс 5°C.

31. При якій умові застосування поліцейським малогабаритного підривного пристрою для відкриття приміщень є виправданим?

- A. Якщо шкода, заподіяна охоронюваним законом правам та інтересам, є меншою, ніж шкода, яку вдалося відвернути.
- B. Якщо шкода, заподіяна охоронюваним законом правам та інтересам, є більшою, ніж шкода, яку вдалося відвернути.
- C. Якщо шкода, заподіяна охоронюваним законом правам та інтересам є незначною.
- D. Якщо шкода, заподіяна охоронюваним законом правам та інтересам, є рівною або меншою, ніж шкода, яку вдалося відвернути.

32. У якій формі поліцейський зобов'язаний повідомити свого керівника про застосування до особи спеціального засобу?

- A. У письмовій формі.
- B. В усній формі.
- C. У будь-який можливий спосіб.
- D. У письмовій формі, а в разі неможливості в усній формі, в тому числі за допомогою засобів зв'язку, та невідкладно вжити заходів для повідомлення у письмовій формі.

33. Якщо поліцейський заподіяв особі поранення або каліцтво внаслідок застосування до неї спеціального засобу, керівник такого поліцейського зобов'язаний (закінчіть речення)...

- A. негайно повідомити про це відповідного прокурора.
- B. негайно повідомити про це вище керівництво.
- C. негайно повідомити про це вище керівництво та відповідного прокурора.
- D. негайно повідомити про це чергового відділення поліції.

34. Чи є заходом примусу використання поліцейським засобів індивідуального захисту (шоломів, бронежилетів та іншого спеціального екіпірування)?

- A. Ні, не є заходом примусу.
- B. Так, є заходом примусу.
- C. Так, є заходом примусу в випадках визначених законом.
- D. Так, є заходом примусу в випадках крайньої необхідності.

35. Чи є заходом примусу використання поліцейським засобів індивідуального захисту (шоломів, бронежилетів та іншого спеціального екіпірування)?

- A. Ні, не є заходом примусу.
- B. Так, є заходом примусу.
- C. Так, є заходом примусу в випадках визначених законом.
- D. Так, є заходом примусу в випадках крайньої необхідності.

36. У який момент поліцейський зобов'язаний негайно зупинити застосування певного виду заходу примусу?

- A. У момент досягнення очікуваного результату.
- B. У момент досягнення очікуваного результату, або при неможливості досягнення очікуваного результату.
- C. У момент часткового досягнення очікуваного результату.
- D. У момент досягнення очікуваного результату, або у разі неефективності застосування певного виду заходу примусу.

37. З урахуванням яких факторів визначаються вид та інтенсивність застосування поліцейським заходів примусу?

- A. З урахуванням конкретної ситуації, характеру правопорушення та індивідуальних особливостей особи, яка вчинила правопорушення.
- B. З урахуванням конкретної ситуації, характеру правопорушення, індивідуальних особливостей особи, яка вчинила правопорушення, та безпеки сторонніх осіб.
- C. З урахуванням конкретної ситуації, індивідуальних особливостей особи, яка вчинила правопорушення, та безпеки сторонніх осіб.
- D. З урахуванням конкретної ситуації, характеру правопорушення, та безпеки сторонніх осіб.

38. У який спосіб поліцейський може попередити особу про застосування до неї фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї?

- A. Голосом, а за значної відстані або звернення до великої групи людей – через гучномовні установки, підсилювачі звуку.
- B. Голосом, або через гучномовні установки, підсилювачі звуку.
- C. Голосом, або відповідним жестом, а за значної відстані або звернення до великої групи людей – через гучномовні установки, підсилювачі звуку.
- D. Голосом, поліцейським свистком, або відповідним жестом, а за значної відстані або звернення до великої групи людей – через гучномовні установки, підсилювачі звуку.

39. У якій формі поліцейський зобов'язаний повідомляти свого керівника про застосування вогнепальної зброї?

- A. У письмовій формі.
- B. В усній формі.
- C. У будь-який можливий спосіб.
- D. У письмовій формі, а в разі неможливості в усній формі, в тому числі за допомогою засобів зв'язку, та невідкладно вжити заходів для повідомлення у письмовій формі.

40. У складі поліції функціонують:

- A. Кримінальна поліція; поліція охорони; поліція особливого призначення; патрульна поліція; спеціальна поліція; органи досудового розслідування.
- B. Кримінальна поліція; поліція публічної безпеки; органи досудового розслідування; поліція охорони; поліція особливого призначення.
- C. Кримінальна поліція; органи досудового розслідування; поліція охорони; спеціальна поліція; поліція особливого призначення; муніципальна поліція.
- D. Кримінальна поліція; патрульна поліція; органи досудового розслідування; поліція охорони; спеціальна поліція; поліція особливого призначення; внутрішня безпека поліції.

41. Зразки предметів однострою поліцейських затверджує:

- A. Міністр внутрішніх справ України, за поданням керівника поліції.
- B. Кабінет Міністрів України.
- C. Президент України.
- D. Верховна Рада України.

42. Керівник поліції призначається на посаду та звільняється з посади:

- A. Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до пропозицій Міністра внутрішніх справ України.
- B. Кабінетом Міністрів України за поданням Міністра внутрішніх справ України відповідно до пропозицій Президента України.
- C. Президентом України за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до пропозицій Міністра внутрішніх справ України.
- D. Верховною Радою України за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до пропозицій Міністра внутрішніх справ України.

43. Поліція для забезпечення публічної безпеки і порядку може закріплювати на форменому одязі, службових транспортних засобах, монтувати/розміщувати по зовнішньому периметру доріг і будівель автоматичну фото- і відеотехніку, а також використовувати інформацію, отриману із автоматичної фото- і відеотехніки, що знаходиться в чужому володінні, з метою:

А. Попередження, виявлення або фіксування правопорушення, охорони громадської безпеки та власності, забезпечення безпеки осіб; забезпечення дотримання правил дорожнього руху.

В. Попередження, виявлення або фіксування правопорушення, охорони громадської безпеки та власності, адміністративного арешту; забезпечення безпеки осіб; забезпечення дотримання правил дорожнього руху.

С. Попередження, виявлення або фіксування правопорушення, охорони громадської безпеки та власності, адміністративного затримання та притягнення особи до адміністративної відповідальності; забезпечення безпеки осіб; забезпечення дотримання правил дорожнього руху.

Д. Попередження, виявлення або фіксування правопорушення, охорони громадської безпеки та власності, забезпечення безпеки осіб; забезпечення дотримання правил дозвільної системи.

44. На службу в поліції можуть бути прийняті:

А. Громадяни України віком від 18 років, які володіють українською мовою, мають повну загальну середню освіту, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання.

В. Громадяни України віком від 18 років, які мають повну вищу освіту, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, які володіють українською мовою.

С. Громадяни України віком від 18 років, які мають освіту та володіють державною мовою, незалежно від політичних, релігійних та інших переконань, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання та фізичного рівня підготовки.

Д. Громадяни України віком від 18 років, які мають загальну спеціальну освіту, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, які володіють українською мовою.

45. Атестація поліцейських проводиться:

А. При призначенні на вищу посаду, якщо заміщення цієї посади здійснюється без проведення конкурсу.

В. Для вирішення питання про переміщення на нижчу посаду.

С. Для вирішення питання про звільнення зі служби в поліції.

Д. Усі перераховані відповіді правильні.

46. Професійне навчання поліцейських складається з:

А. Службової підготовки; професійної підготовки; підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання; підвищення кваліфікації.

В. Первинної перепідготовки, підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання; стажування; службової підготовки.

С. Первинної професійної підготовки; підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання; післядипломної освіти; службової підготовки.

Д. Службової професійної підготовки; підготовки у вищих навчальних закладах; післядипломної освіти; службової підготовки.

47. Особи, які навчаються за державним замовленням у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, у разі дострокового розірвання контракту про здобуття освіти не відшкодовують Міністерству внутрішніх справ України витрати, пов'язані з їх утриманням у вищому навчальному закладі за таких підстав:

А. У зв'язку із реалізацією дисциплінарного стягнення у вигляді звільнення зі служби, накладеного відповідно до Дисциплінарного статуту Національної поліції України.

В. У зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів.

С. У зв'язку з переходом у встановленому порядку на роботу до інших міністерств і відомств (організацій).

Д. У разі набрання законної сили рішенням суду щодо притягнення до відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, або кримінального правопорушення.

48. Післядипломна освіта поліцейських здійснюється на загальних засадах, визначених Законом України "Про вищу освіту" і складається з:

А. Спеціалізації; перепідготовки; підвищення кваліфікації; стажування.

В. Спеціалізації; перекваліфікації; практики; стажування.

С. Перепідготовки; підвищення кваліфікації; стажування.

Д. Практики; стажування; перепідготовки; підвищення кваліфікації.

49. Поліцейські зобов'язані проходити підвищення кваліфікації за відповідним напрямом службової діяльності:

А. Не рідше одного разу на два роки.

В. Не рідше одного разу на три роки.

С. Не рідше одного разу на чотири роки.

Д. Строки не встановлені Законом.

50. Поліцейські, які мають спеціальні звання молодшого складу поліції, перебувають на службі:

- A. До досягнення ними 45-річного віку.
- B. До досягнення ними 50-річного віку.
- C. До досягнення ними 55-річного віку.
- D. До досягнення ними 60-річного віку.

51. Особи, які мають спеціальні звання підполковників поліції перебувають на службі до досягнення ними такого віку:

- A. 45 років.
- B. 50 років.
- C. 55 років.
- D. 60 років.

52. Особи, які мають спеціальні звання полковників поліції перебувають на службі до досягнення ними такого віку:

- A. 45 років.
- B. 50 років.
- C. 55 років.
- D. 60 років.

53. До спеціальних звань молодшого складу відносяться:

- A. Рядовий поліції; старший сержант поліції; сержант поліції; капрал поліції; молодший лейтенант поліції.
- B. Рядовий поліції; старшина поліції; капрал поліції; старший сержант поліції; сержант поліції.
- C. Рядовий поліції; сержант поліції; старший сержант поліції; капрал поліції.
- D. Рядовий поліції; капрал поліції; сержант поліції; старший лейтенант поліції.

54. До спеціальних звань середнього складу відносяться:

- A. Молодший лейтенант поліції; капітан поліції; полковник поліції; лейтенант поліції; підполковник поліції; старший лейтенант поліції; майор поліції.
- B. Лейтенант поліції; старший лейтенант поліції; капітан поліції; майор поліції; підполковник поліції; полковник поліції.
- C. Полковник поліції; лейтенант поліції; старший лейтенант поліції; молодший лейтенант поліції; капітан поліції; підполковник поліції.
- D. Лейтенант поліції; полковник поліції; старший лейтенант поліції; молодший лейтенант поліції; капітан поліції; старший підполковник поліції.

55. Строк вислуги в спеціальному званні старшого сержанта поліції складає:

- A. Строк не визначений.
- B. 1 рік.
- C. 2 роки.
- D. 3 роки.

56. Строк вислуги в спеціальному званні сержанта поліції складає:

- A. Строк не визначений.
- B. 1 рік.
- C. 2 роки.
- D. 3 роки.

57. Тривалість щорічної основної оплачуваної відпустки поліцейського становить:

- A. 24 календарні дні.
- B. 30 календарних днів.
- C. 35 календарних днів.
- D. 40 календарних днів.

58. Упродовж якого часу має бути проведено доставлення порушника згідно із Кодексом України про адміністративні правопорушення?

- A. У можливо короткий строк.
- B. Однієї години.
- C. Двох годин.
- D. Трьох годин.

59. Яким документом оформляється адміністративне затримання особи?

- A. Акт.
- B. Постанова.
- C. Протокол.
- D. Наказ.

60. Хто із зазначених органів або посадових осіб НЕ має права проводити адміністративне затримання?

- A. Уповноважені посадові особи органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів.
- B. Уповноважені посадові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції.
- C. Уповноважені посадові особи органів Національної поліції.
- D. Уповноважені посадові особи Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

1. Походження терміну «поліція».
2. Виникнення та розвиток інституту поліції.
3. Поняття поліцейського права.
4. Співвідношення поліцейського права, поліцейської діяльності та поліцейстики.
5. Джерела поліцейського права.
6. Предмет та метод поліцейського права.
7. Місце поліцейського права в системі національного права.
8. Поняття та зміст поліцейських правовідносин.
9. Поняття та система поліцейського законодавства.
10. Норми поліцейського права.
11. Правовий статус поліцейського.
12. Основні права та обов'язки поліцейського.
13. Гарантії поліцейського.
14. Підпорядкування поліцейського та виконання наказу (розпорядження), доручення.
15. Політична неупередженість поліцейського.
16. Поняття та сутність суб'єктів управління поліцейською службою.
17. Міністерство внутрішніх справ України як центральний орган у сфері захисту прав і свобод громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, забезпечення публічної безпеки та порядку.
18. Основні повноваження Міністра внутрішніх справ України у відносинах з поліцією.
19. Центральний орган управління поліції та його структура.
20. Територіальні органи поліції та їх правовий статус.
21. Керівник та заступники керівника поліції, їх повноваження.
22. Поліцейські заходи в системі засобів реалізації завдань і функцій поліції.
23. Вимоги до поліцейського заходу.
24. Сутність превентивних поліцейських заходів та їх місце в системі поліцейських заходів.
25. Нормативно-правове регулювання застосування превентивних поліцейських заходів.
26. Система превентивних поліцейських заходів.
27. Мета та підстава застосування превентивних поліцейських заходів.
28. Порядок застосування превентивних поліцейських заходів.
29. Напрямки вдосконалення правового регулювання і практики застосування превентивних поліцейських заходів.
30. Нормативно-правове забезпечення та юридичні підстави застосування поліцейських заходів примусу.

31. Порядок застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї.

32. Особливості попередження громадян про намір застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї.

33. Заборони щодо застосування заходів поліцейського примусу.

34. Поняття та зміст поліцейських послуг.

35. Принципи надання поліцейських послуг.

36. Класифікація поліцейських послуг.

37. Співвідношення публічних, адміністративних та поліцейських послуг.

38. Нормативно-правове регулювання поліцейських послуг.

39. Особливості форм та методів правового регулювання поліцейських послуг.

40. Організаційно-правове забезпечення надання поліцейських послуг.

41. Загальна характеристика права на поліцейську службу.

42. Поняття та правове регулювання права на поліцейську службу.

43. Вимоги до осіб, які претендують на вступ на поліцейську службу.

44. Обмеження права на поліцейську службу.

45. Захист права на поліцейську службу.

46. Організаційно-правові засади конкурсу на зайняття посади поліцейської служби.

47. Поняття, види та принципи конкурсу на зайняття посади поліцейської служби.

48. Підстави проведення конкурсу на зайняття посади поліцейської служби.

49. Суб'єкти оцінювання професійної компетентності кандидатів на поліцейську службу.

50. Правовий статус поліцейських комісій.

51. Набуття статусу поліцейського.

52. Призначення на посаду поліцейського. Присяга поліцейського.

53. Обмеження при призначенні на посади поліцейської служби.

54. Поняття та сутність поліцейської кар'єри.

55. Проходження та просування по поліцейській службі.

56. Поліцейські звання: порядок та підстави присвоєння первинних та чергових звань.

57. Переміщення та переведення на поліцейській службі.

58. Відсторонення від виконання службових обов'язків.

59. Професійна компетентність поліцейського.

60. Система професійного навчання.

61. Первинна професійна підготовка на поліцейській службі: порядок та умови проходження.

62. Післядипломна освіта під час поліцейської служби.

63. Режим поліцейської служби. Робочий час. Час відпочинку поліцейських. Оплата праці поліцейських.

64. Заохочення поліцейських.

65. Соціально-побутове забезпечення поліцейських. Пенсійне забезпечення.

66. Поняття, ознаки та склад дисциплінарного проступку поліцейського.

67. Підстави дисциплінарної відповідальності поліцейських.

68. Дисциплінарні стягнення. Обставини, що пом'якшують або обтяжують дисциплінарну відповідальність.

69. Дисциплінарне провадження і дисциплінарна справа.

70. Порядок накладення і зняття дисциплінарних стягнень.

71. Припинення поліцейської служби. Підстави та порядок звільнення з поліцейської служби.

72. Організація діяльності основних галузевих служб поліції у зарубіжних країнах.

73. Принципи управління персоналом поліції у зарубіжних країнах.

74. Громадський і державний контроль за діяльністю поліції у зарубіжних країнах.

75. Зарубіжний досвід надання поліцейських послуг.

76. Зарубіжний досвід проходження служби у підрозділах поліції.

77. Система професійної підготовки поліцейських кадрів у світі.

78. Міжнародні стандарти в галузі підготовки поліцейських кадрів.

79. Міжнародний досвід забезпечення прав людини під час застосування поліцейських заходів примусу.

80. Зарубіжний досвід застосування превентивних поліцейських заходів.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

***Біла-Тіунова Любов Романівна,
Кубаєнко Андрій Володимирович***

ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПРАВО

Методичні рекомендації

*Освітня програма підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
у Національному університеті «Одеська юридична академія»,
галузь знань – 08 «Право», спеціальність – 081 «Право»*

Електронне видання

В авторській редакції

Формат 60x84/16. Ум-друк. арк. 3,18.

Видавець ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.
e-mail: fenix-izd@ukr.net
www.feniksbooks.com